

92

EL - LEJL / NOĆ

OBJAVLJENA U MEKI, IMA 21 AJET

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 وَاللَّیْلِ اِذَا یَعِشَى ۝۱ وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلَّى ۝۲ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْاُنْثَى ۝۳
 اِنَّ سَعِیَكُمْ لَشِئْیٌ ۝۴ فَاَمَّا مَنْ اَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ۝۵ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ۝۶
 فَسَنَسِرُهُۥٓ لِلْیُسْرَىٰ ۝۷ وَاَمَّا مَنْ یَّجْحَلْ وَاَسْتَفْتَىٰ ۝۸ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ۝۹
 فَسَنَسِرُهُۥٓ لِّلْعُسْرَىٰ ۝۱۰ وَمَا یَعْنِي عَنْهُ مَالُهُٓ اِذَا تَرَدَّىٰ ۝۱۱

"U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!"

"Tako mi noći kada sve zakrije" /1/ "i dana kad svane" /2/ "i Onoga Koji muško i žensko stvara", /3/ "vaš trud je, zaista, različit" /4/ "onome koji udjeljuje i bogobožazan" /5/ "i ono najljepše smatra istinitim", /6/ "njemu ćemo put dobra olakšati"; /7/ "a onome koji tvrdiči i osjeća se neovisnim", /8/ "i ono najljepše smatra lažnim", /9/ "njemu ćemo put zla olakšati", /10/ "i bogatstvo njegovo mu, kad se strovali, neće koristiti." /11/

Ranije smo naveli riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., upućene Muazu: "Zašto nisi klanjao sa:

"Tako mi Sunca i svjetla njegova" i "Tako mi noći kada sve zakrije." Uzvišeni se kune: **"Tako mi noći kada sve zakrije"**, tj. kada svojom tminom ljude i životinje obavije. **"...i dana kad se očituje"**, tj. svojim svjetlom i bjelinom.

"...i Onoga Koji muško i žensko stvara", kao što Uzvišeni na drugom mjestu kaže: **"...i vas kao parove stvorili" (78:8)**. Pošto je zakletva došla u obliku međusobno suprotstavljenim stvarima i ono što dolazi poslije zakletve navedeno je u suprotnostima. Zato Uzvišeni kaže: **"...vaš trud je, zaista, različit"**, tj. vaša djela su različita, jer ima onih koji rade dobro, a i onih koji rade loše. Uzvišeni kaže:

"...onome koji udjeljuje i bogobožazan je", tj. onome koji dijeli od onoga što mu je naredeno da od svoga imetka izdvaja i u svemu se čuva Allaha. **"...i ono najljepše smatra istinitim"**, tj. da će za to biti nagrađen. Katade kaže: "U tom smislu Ibn Ebi-Hatim od Ebu ibn Ka'ba prenosi da je rekao: /639/ "Pitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., šta je to najljepše, pa mi je rekao da je to Džennet." U pogledu riječi Uzvišenog: **"...njemu ćemo put dobra**

olakšati", Ibn-Abbas kaže: "tj. dobro". Neki raniji učenjaci u vezi sa ovim ajetom rekli su: "Nagrada za dobro je dobro, a kazna za loše loše." Uzvišeni dalje kaže: **"...a onome koji tvrdiči"**, tj. škrtari da udjeljuje od onoga što posjeduje **"...i osjeća se neovisnim"**, tj. škrtari sa svojim imetkom i osjeća se neovisnim o svome Gospodaru, kako kaže Ibn Abbas, a prenosi Ibn Ebi-Hatim.

"...i ono najljepše smatra lažnim", tj. nagradu i kaznu na onom svijetu

"...njemu ćemo olakšati put zla", tj. omogućiti put propasti i zla. U tom smislu Uzvišeni na drugom mjestu kaže:

"...i da Mi srca njihova i oči njihove nećemo zapečatiti, i da neće vjerovati kao što ni prije nisu vjerovali, i da ih nećemo ostaviti da u zabludi svojoj lutaju smeteni?" (6:110)

Mnogobrojni su ajeti koji u tom smislu govore da će Allah, dž.š., onoga ko namjerava dobro, nagraditi uspjehom, a onoga ko namjerava zlo, ostaviti na cjedilu. Sve ovo je sudbom unaprijed određeno. O tome govore mnogobrojni hadisi. Buhari od Alije, r.a., prenosi da je rekao: /640/ "Bili smo s Allahovim poslanikom, s.a.v.s., na jednoj dženazi na groblju Beki el-Garkad kad je rekao: 'Nema nikoga od vas a da mu nije određeno mjesto u Džennetu i mjesto u Vatri.' Upitali su: 'Allahov Poslanice, da se onda prepustimo sudbini?' 'Radite', rekao je 'ali će opet svako dospjeti tamo gdje mu je suđeno!', a zatim je proučio:

"Onome koji udjeljuje i bogobožazan je i ono najljepše smatra istinitim - njemu ćemo put dobra olakšati, a onome ko tvrdiči i osjeća se neovisnim i ono najljepše smatra lažnim - njemu ćemo put zla olakšati." Postoje i druge verzije hadisa u istom značenju. Tako Ibn-Džerir navodi da je ovaj ajet objavljen u vezi Ebu-Bekra es-Siddika, r.a., i navodi lanac njegovih prenosilaca koji se završava sa Amirom ibn Abdullahom ibn ez-Zubejrom koji kaže: "Ebu-Bekr, r.a., u Meki je oslobađao starce i žene koji bi primili islam. Na to mu je njegov otac rekao: 'Sine, vidim kako oslobađaš iznemogle ljude. Kako bi bilo da počneš oslobađati snažne muškarce koji bi ti pomagali, čuvali te i branili?' On je odgovorio: 'Oče, ja želim postići ono što je kod Allaha.'" Amir ibn Abdullah dalje kaže: "Pričali su mi neki moji ukućani da je ovaj ajet objavljen u vezi sa Ebu-Bekrom.

"...i bogatstvo njegovo mu, kad se strovali, neće koristiti." Mudžahid kaže: tj. kad umre, a Zejd ibn Eslem: tj. kad se strovali u Vatru.

* Objavljena nakon sure "Svevišnji."

إِنَّ عَلَيْنَا
لَلْهُدَىٰ ۖ وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ۗ فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴿١٤﴾
لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿١٥﴾ الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾ وَسَيُجَنَّبُهَا
الْأَتْقَى ﴿١٧﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ
تُجْرَمُ ﴿١٩﴾ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾ وَسَوْفَ يُرِىٰ صَىٰ ﴿٢١﴾

"Mi smo dužni ukazati na pravi put" /12/ "i jedino Nama pripada i onaj i ovaj svijet." /13/ "Zato vas opominjem razbuktalom vatrom", /14/ "u koju će ući samo najveći nesretnik", /15/ "onaj koji bude poricao i okretao se", /16/ "a od nje će daleko biti onaj naj bogobojažniji", /17/ "onaj koji bude dio imetka svoga udjeljivao, da bi se očistio", /18/ "ne očekujući da mu se zahvalnošću uzvrat", /19/ "već jedino žudeći za licem Gospodara svoga Svevišnjeg", /20/ "i on će, zbilja, zadovoljan biti!" /21/

Katade kaže da riječi Uzvišenog: **"Mi smo dužni ukazati na pravi put"**, znače: da objasnimo šta je dozvoljeno a šta zabranjeno.

"...i jedino Nama pripada i onaj i ovaj svijet", tj. sve je Naše i Mi svim slobodno upravljamo i raspoložemo. **"Zato vas opominjem razbuktalom vatrom."** Imam Ahmed od Semak

ibn Harba prenosi da je rekao: Čuo sam En-Nu'mana ibn Bešira da je, govoreći jednom prilikom, rekao: /641/ "Čuo sam Allahovog poslanika, s.a.v.s., da je u jednom govoru rekao: 'Opominjem vas razbuktalom vatrom', tako glasno da ga je odavde na pijaci čovjek mogao čuti i da mu je crnoporubljeni ogrtač sa ramena pao pod noge.'" Muslim od En-Nu'mana ibn Bešira prenosi da je rekao: "Allahov poslanik, s.a.v.s., rekao je: /642/ 'Najblaža kazna stanovnika Vatre će biti da nekome od njih obuče i remenovi na obući budu od vatre od koje će mu ključati mozak kao kotao. To je najblaža kazna, a činit će mu se da niko od njega nije teže kažnjen.'"

"...u koju će ući samo najveći nesretnik", tj. samo će nesretnik ući u vatru koja će ga sa svih strana okruživati. Uzvišeni, zatim, opisuje ko je taj nesretnik pa kaže: **"...onaj koji je poricao"**, tj. srcem **"...i okretao se"**, tj. ko se svojim rukama, nogama i drugim organima okretao od (dobrih) djela. Imam Ahmed od Ebu - Hurejrea prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: /643/ 'Sav moj ummet, svi moji sljedbenici će na Sudnjem danu ući u Džennet, osim onih koji to odbiju.' Upitali su: 'A ko će odbiti Božiji Poslaniče?' Odgovorio je: 'Ko mi se pokori ući će u Džennet, a ko odbije meni poslušnost, taj je odbio.'" Ovah hadis navodi i Buhari.

"A od nje će daleko biti onaj najbogobojažniji", tj. od Vatre će se ukloniti onaj ko je čist i ko se Allaha bude bojava. Uzvišeni dalje

opisuje ko je taj pa kaže: **"...onaj koji bude dio imetka svoga udjeljivao, da bi se očistio"**, tj. svoj imetak dijeli pokoravajući se svome Gospodaru i tako čisti i sebe i svoj imetak i vjeru i ovaj svijet koji mu je Uzvišeni darovao.

"...očekujući da mu se zahvalnošću uzvrat", tj. ne dijeli svoj imetak da bi se odužio onima koji su mu kakvo dobro učinili, nego ga dijeli **"...jedino žudeći za licem Gospodara svoga Svevišnjeg"**, tj. u želji da bi Ga u džennetskim vrtovima vidio. Uzvišeni kaže: **"...i on će zbilja zadovoljan biti"**, tj. zadovoljan će biti onaj koga budu resile ovakve osobine. Više komentatora Kur- a'na navode da se ovi ajeti odnose na Ebu-Bekra, r.a., od kojih neki smatraju da se u tome svi slažu. Bez sumnje on sa prvacima ovog ummeta spada u one na koje se odnose ovi ajeti, iako se ne ograničava samo na njih, nego na sve koji se podrazumijevaju pod riječima Uzvišenog:

"...a od nje će daleko biti onaj najbogobojažniji, onaj koji bude dio imetka svoga udjeljivao, da bi se očistio, ne očekujući da mu se zahvalnošću uzvrat." On, ipak, u ovim i drugih pohvalnim osobinama, prednjači u ovom ummetu, jer je bio istinoljubljuj, bogobojažan, plemenit i darežljiv, trošeći svoj imetak pokoravajući se svome Gospodaru i pomažući svoga Poslanika, s.a.v.s.

**Ovim se,
zahvaljujući Allahu
i uz Njegovu pomoć,
završava kratki komentar
poglavlja El-Lejl / "Noć."**